

ปัญหาการตรวจสอบสารเสพติดในร่างกายของผู้ขับขี่
ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522*
PROBLEMS OF DRUG TESTING IN THE DRIVER'S BODY
ON THE ROAD TRAFFIC ACT, B.E. 2522

ปิทิพัตน์ อยู่เย็นนันทกุล, สุระทิน ชัยทองคำ, คมสัน สุขมาก
Pitiphat Yuyennanthakul, Surathin Chaithongkam, Khomsan Sukmak
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
Sripatum University
Corresponding Author E-mail: pitiphaty@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการกำหนดประเภทของสารเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 43 ทวิ (2) เพื่อศึกษาเจ้าพนักงานที่มีอำนาจในการตรวจสอบบุคคลกรณีมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายขณะขับขี่ยานพาหนะตาม พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 43 ทวิ (3) เพื่อศึกษาการกำหนดประเภทของยานพาหนะที่เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตรวจหาสารเสพติดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 43 ทวิ จากการศึกษาโดย รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาวิจัยเอกสาร และสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กับผู้ทรงคุณวุฒิ 3 รายที่ได้ผ่านการปฏิบัติงาน งานวิจัยมีข้อเสนอแนะ คือ กำหนดมาตรการทางกฎหมายในการตรวจสอบสารเสพติดในร่างกายของผู้ขับขี่ยานพาหนะตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ให้มีความเหมาะสมและครอบคลุมในการให้อำนาจเจ้าพนักงานในการตรวจสอบสารเสพติดในร่างกายของผู้ขับขี่ ควรมีการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายคือ แก้ไขเพิ่มเติม ประเภทของสารเสพติดในความผิดฐานขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติด เพิ่มอำนาจให้เจ้าพนักงานในการตรวจผู้ขับขี่ยานพาหนะ และแก้ไขเพิ่มเติมประเภทรถที่เจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจสอบสารเสพติดผู้ขับขี่

คำสำคัญ: ประเภทของสารเสพติด; ประเภทยานพาหนะ; ผู้ตรวจสอบสารเสพติด

Abstract

Objectives of this research were: 1. To study determination of the category of narcotic substances in an offense of driving a vehicle, taking drugs by the Road Traffic Act, B.E. 2522, Section 43 Bis.; 2. To study an officers who had the power to inspect a person in the event of substance abuse in the body while driving by Road Traffic Act, B.E. 2522, Section 43 Bis; 3. To study determination of the types of vehicles in which the authorities have drug testing authority according to the Road Traffic Act, B.E. 2522, Section 43 Bis, conducted by the qualitative research, collected data from document and In-depth Interviewing 3 experts who passed the performance training. The research suggested that there should be the set appropriate and comprehensive rules of legal measures for drug testing in the body of driver under the Road Traffic Act, B.E. 2522 so that the officers can use authority in drug testing in driver's body. There should be a resolution of legal issues, namely categories of narcotic drug in offenses of driving while using drugs and there should be increase of power of officers to have drug testing in driver of vehicle and to amend the categories of vehicles that officers have power to have drug testing.

Keywords: Type of drug; Vehicle type; Drug inspector

บทนำ

ปัจจุบันปัญหายาเสพติดยังคงเป็นปัญหาระดับชาติของสังคมไทย จำนวนของผู้กระทำผิดที่ถูกจับกุมเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมมีเป็นจำนวนมาก การจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ ปี 2562 มีจำนวน 182,781 คดี ผู้ต้องหา 189,841 คน และเป็นคดีที่ไม่ทราบผู้กระทำความผิดจำนวน 2,278 คดี จำแนกเป็นคดียาบ้า 138,150 คดี ของกลางประมาณ 396,567,340.06 เม็ด ไอซ์ 23,688 คดี ของกลาง 17,504.72 กิโลกรัม เฮโรอีน 1,005 คดี ของกลาง 723.45 กิโลกรัม โคเคน 55 คดี ของกลาง 41.91 กิโลกรัม กัญชาแห้ง 6,926 คดี ของกลาง 27,560.21 กิโลกรัม พืชกระท่อม 12,819 คดี ของกลาง 92,929.94 กิโลกรัม คีตามีน 682 คดี ของกลาง 1,106.03 กิโลกรัม และเอ็กซ์ตาซี 213 คดีของกลาง 265,699.36 เม็ด (สำนักงานปราบปรามยาเสพติด, 2562)

ข้อมูลรายงานคดีอุบัติเหตุจราจรทางบกที่ได้รับแจ้งในปี พ.ศ. 2562 (ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2562) ถูกบันทึกในระบบสารสนเทศสถานีตำรวจสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (CRIMES) พบว่า จำนวนอุบัติเหตุทางถนน 74,958 ครั้ง สูงกว่าค่าเฉลี่ย 7 ปี ร้อยละ 1.29 และลดลงจากปี พ.ศ. 2561 ร้อยละ 5.26 สถิติจำนวนผู้เสียชีวิตจาก

อุบัติเหตุจราจร ทางบกที่ได้รับแจ้ง ประจำปี พ.ศ. 2562 พบว่า มีผู้เสียชีวิต 8,673 ราย (เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.7 หรือ 307 ราย) จากปี พ.ศ. 2561 และสถิติผู้เสียชีวิตสูงกว่า ค่าเฉลี่ย 7 ปี ร้อยละ 12.01 นอกจากนี้ ในปี พ.ศ. 2562 มีผู้เสียชีวิตเพศชาย จำนวน 6,493 คน (ร้อยละ 74.9) ผู้เสียชีวิตเพศหญิง จำนวน 2,180 คน (ร้อยละ 25.1) เสียชีวิตที่จุดเกิดเหตุ จำนวน 4,295 คน (ร้อยละ 49.5) และเสียชีวิตที่โรงพยาบาล จำนวน 4,378 คน (ร้อยละ 50.5) ผู้บาดเจ็บสาหัสจากอุบัติเหตุ ทางถนนของประเทศไทยในปีพ.ศ. 2562 มีจำนวน 5,323 คน แม้ว่า จำนวนผู้บาดเจ็บสาหัสลดลงจาก ปี พ.ศ. 2561 จำนวน 57 คน (ร้อยละ 1.06) แต่เมื่อเทียบค่าเฉลี่ย 7 ปีแล้ว จำนวนผู้บาดเจ็บสาหัส ในปี พ.ศ. 2562 ลดลงอย่างชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 55.90 (สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร, 2563)

สาเหตุสำคัญของการเกิดอุบัติเหตุเกิดจากการกระทำความผิดกฎหมายจะเห็นได้จากสถิติที่เข้าสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2562, เทศกาลปีใหม่ 2563

เทศกาลสงกรานต์ 2562 ในช่วง 7 วันอันตราย (ระหว่างวันที่ 11 - 17 เมษายน 2562) ที่ผ่านมา ซึ่งรวบรวมข้อมูลสถิติโดยศูนย์ข้อมูลคดี สำนักแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม พบว่าข้อหาที่มีการกระทำความผิดสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ขับรถขณะเมาสุรา จำนวน 26,875 ข้อหา, ขับรถโดยไม่มีใบอนุญาต จำนวน 3,021 ข้อหา, ขับรถขณะเสพยาเสพติด จำนวน 439 ข้อหา และ ในช่วง 7 วันอันตราย (ไทยรัฐออนไลน์, 2562)

เทศกาลปีใหม่ 2563 ในช่วง 7 วันอันตราย (ระหว่างวันที่ 27 ธ.ค.62 - 2 ม.ค.63) ข้อหาที่มีการกระทำความผิดสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1. ขับรถขณะเมาสุรา 23,723 คน 2. ขับรถโดยไม่มีใบอนุญาต 3,879 คน 3. ขับรถขณะเสพยาเสพติด 344 คน (ข่าวหุ้น, 2563) จากสถิติการขับรถขณะเสพยาเสพติดดังกล่าว ผู้ศึกษาเห็นว่าควรมีการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการตรวจสารเสพติดในร่างกายของผู้ขับขี่ยานพาหนะ เพื่อให้กฎหมายสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครอบคลุม เป็นการป้องกันปราบปรามยาเสพติดและลดอุบัติเหตุบนท้องถนน

จุดมุ่งหมายสำคัญของการบังคับใช้กฎหมายจราจรก็เพื่อเป็นการข่มขู่ยับยั้งผู้ละเมิดหรือผู้มีแนวโน้มจะละเมิดกฎหมาย หรือระเบียบเกี่ยวกับการจราจร ในขณะเดียวกันการบังคับใช้กฎหมายจราจรที่เหมาะสมนั้น มิใช่เพื่อทำให้ผู้ละเมิดได้เรียนรู้ที่จะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมละเมิดกฎหมายหรือลดพฤติกรรมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนในการใช้รถใช้ถนนโดยไม่คำนึงถึงบุคคลอื่น (กฤษดา จันทร์ศรี, 2537) เมื่อผู้ใช้สารเสพติดขับขี่ยานพาหนะตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 จึงส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อันอาจนำมาซึ่งความสูญเสียแก่ชีวิตร่างกาย และทรัพย์สิน

สารแอมเฟตามีนนั้น เป็นสารที่ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายจะออกฤทธิ์ ทำให้ร่างกายตื่นตัว หัวใจเต้นเร็ว ความดันโลหิตสูง อุณหภูมิร่างกายเพิ่ม ประสาทตึงเครียด คลื่นไส้ อาเจียน สายตาพร่ามัว เหนื่อย และสับสนได้ แต่เมื่อหมดฤทธิ์ร่างกายจะรู้สึกอ่อนเพลีย

มากกว่าปกติ ระบบประสาททำงานช้าลง ส่งผลให้เกิดการตัดสินใจช้าและผิดพลาด เป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุตามมาได้ (อภิสรรา กุลวงศ์ธนโรจน์, 2563)

ในปัจจุบันการนำตัวบุคคลผู้เสพยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการทางกฎหมายก็คือ กรณีที่เจ้าพนักงานทำการตรวจหาสารเสพติดในร่างกายของผู้ขับขี่ยานพาหนะบนท้องถนน หากตรวจพบสารเสพติดในร่างกายก็จะถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย นำไปสู่ประเด็นการตั้งคำถามของประชาชนในสังคมว่าเจ้าพนักงานมีอำนาจในการเรียกผู้ขับขี่ยานพาหนะตรวจหาสารเสพติดหรือไม่ อย่างไร จึงเป็นที่มาของการศึกษาวิจัยในประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาในการกำหนดประเภทของสารเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกพ.ศ. 2522 มาตรา 43 ทวิวรรคหนึ่งและมาตรา 157/1 วรรคสอง ตามพ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 43 ทวิ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ขับขี่เสพยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ หรือเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ทั้งนี้ ตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” ซึ่งคำว่า “ทั้งนี้” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายไว้ว่า “ตามที่กล่าวมานี้” ดังนี้ คำว่า “ตามที่อธิบดี (ปัจจุบันผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ) กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” จึงครอบคลุมถึงเสพยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ หรือเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ซึ่งเป็นข้อความที่กล่าวไว้ก่อนคำว่า “ตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา” มิใช่ครอบคลุมเฉพาะการเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทเท่านั้นเมื่ออธิบดีกรมตำรวจออกข้อกำหนด ห้ามมิให้ผู้ขับขี่เสพแอมเฟตามีนและ เมทแอมเฟตามีน ตามข้อกำหนดกรมตำรวจ (ปัจจุบันสำนักงานตำรวจแห่งชาติ) เรื่อง กำหนดชื่อและประเภทของวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและประเภทของรถที่ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจสอบผู้ขับขี่ ลงวันที่ 13 กรกฎาคม 2537 โดยยังไม่ได้ออกข้อกำหนดห้ามมิให้ผู้ขับขี่เสพกัญชา ซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นความผิดฐานผู้ขับขี่เสพยาเสพติดให้โทษตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 43 ทวิ วรรคหนึ่ง, 157/1 วรรคสอง จากคำพิพากษาดังกล่าวจึงมีปัญหาว่าหากผลการตรวจสอบพบว่า ผู้ขับขี่เสพสารเสพติดชนิดอื่น เช่น เฮโรอีน มอร์ฟีน โคคาอีน ผีน กัญชา พิษกระท่อม ผู้ขับขี่ดังกล่าวจะไม่มีผิดในข้อหาเป็นผู้ขับขี่แล้วเสพยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 43 ทวิ วรรคหนึ่ง และมาตรา 157/1 วรรคสอง (กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา, 2563)

2. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าพนักงานที่มีอำนาจในการตรวจสอบบุคคลกรณีมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายขณะขับขี่ยานพาหนะตาม พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 43 ทวิ วรรคสอง การตรวจสอบว่าบุคคลใดมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายขณะขับขี่ยานพาหนะตาม

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 43 ทวิ วรรคสอง กำหนดให้ หัวหน้าเจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานจราจร หรือผู้ตรวจการ มีอำนาจจัดให้มีการตรวจสอบผู้ขับขี่รถบางประเภท ว่าผู้นั้นได้เสพยาเสพติดให้โทษหรือเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทหรือไม่ ถ้าตีความตามตัวบทกฎหมายจะเห็นได้ว่ากฎหมายกำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีอำนาจตรวจหาสารเสพติดในตัวผู้ขับขี่กรณีนี้ต้องเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานจราจรหรือพนักงานสอบสวนเท่านั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานอื่น ๆ ไม่มีอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้

3. ปัญหาในการกำหนดประเภทของยานพาหนะที่เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตรวจหาสารเสพติด ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 43 ทวิได้วางหลักไว้ว่า ห้ามมิให้ผู้ขับขี่เสพยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ หรือเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท โดยให้เจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ตรวจการ มีอำนาจจัดให้มีการตรวจสอบผู้ขับขี่รถบางประเภทตามที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนด ในเรื่องนี้มีข้อกำหนดกรมตำรวจ (ปัจจุบันสำนักงานตำรวจแห่งชาติ) เรื่อง กำหนดชื่อและประเภทของวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและประเภทของรถที่ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจสอบ ผู้ขับขี่ (ประกาศ ณ วันที่ 13 กรกฎาคม 2537 โดยพลตำรวจเอกประทีป สันติประภพ อธิบดีกรมตำรวจ) (ปัจจุบันผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ) ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจัดให้มีการตรวจสอบผู้ขับขี่รถเฉพาะรถยนต์สาธารณะ รถยนต์บริการ และรถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกเท่านั้น ไม่ใช่รถยนต์ทุกประเภท ซึ่งปัจจุบันพบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินคดีในข้อหาเป็นผู้ขับขี่แล้วเสพยาเสพติดให้โทษกับผู้ขับขี่รถยนต์ทุกประเภท โดยไม่ได้ดูข้อกำหนดกรมตำรวจ ที่กำหนดประเภทวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและประเภทของรถที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดีในข้อหาขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติดแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการกำหนดประเภทของสารเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 43 ทวิ
2. เพื่อศึกษาเจ้าพนักงานที่มีอำนาจในการตรวจสอบบุคคลกรณีมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายขณะขับขี่ยานพาหนะตาม พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 43 ทวิ
3. เพื่อศึกษาการกำหนดประเภทของยานพาหนะที่เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตรวจหาสารเสพติด ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 43 ทวิ

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In-depth Interview)กับผู้ทรงคุณวุฒิ 3 รายที่ได้ผ่านการปฏิบัติงาน

ประชากร คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ราย เป็นเจ้าพนักงานตำรวจที่ได้ผ่านการปฏิบัติงานตำแหน่ง รองผู้บังคับการ ตำแหน่ง สารวัตรป้องกันปราบปรามและ ตำแหน่งรองสารวัตรจราจร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษา ตำรา งานวิจัย บทความทางวิชาการ แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ตั๋วบทกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ กฎหมายต่างประเทศ และการศึกษาอิสระต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีกับผู้ขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติด

เก็บรวบรวมข้อมูล ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรถึงผู้ทรงคุณวุฒิ 3 รายที่ได้ผ่านการปฏิบัติงาน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ หลังจากนั้นได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Structured Interview)

วิเคราะห์ข้อมูล โดยการเปรียบเทียบมาตรฐานกฎหมายต่างประเทศกับประเทศไทย เพื่อให้ได้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ระเบียบ หรือ ข้อบังคับ เพื่อให้สามารถนำมาใช้ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานเป็นผู้ขับขี่แล้วเสพยาเสพติดให้โทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย

1. ปัญหาในการกำหนดประเภทของสารเสพติดในความผิดฐานขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติด จากที่ได้ศึกษาสารเสพติดที่เป็นความผิดฐานความผิดฐานมีสารเสพติดในร่างกายขณะขับขี่ยานพาหนะ ของประเทศอังกฤษ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สวิสเซอร์แลนด์ และสหรัฐอเมริกา จะเห็นได้ว่าต่างประเทศมีสารเสพติดหลายชนิดที่เป็นความผิดขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติด ซึ่งประเทศไทยมี มีสารเสพติดเพียง 2 ชนิดที่เป็นความผิดขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติด คือ แอมเฟตามีน หรือเมทแอมเฟตามีน ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 43 ทวิ วรรคหนึ่ง ประกอบข้อกำหนดกรมตำรวจ (ปัจจุบันสำนักงานตำรวจแห่งชาติ) ประกาศ ณ วันที่ 13 กรกฎาคม 2537 ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจกระทำการตรวจสอบผู้ขับขี่รถยนต์สาธารณะ รถยนต์บริการ และรถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกแล้วพบว่า ผู้ขับขี่เสพยาเสพติดประเภทที่ 1 คือ แอมเฟตามีน หรือเมทแอมเฟตามีน และมีปริมาณตั้งแต่ 1 ไมโครกรัมต่อมิลลิกรัมขึ้นไป จึงจะมีอำนาจดำเนินคดีในข้อหาเป็นผู้ขับรถเสพยาเสพติดโดย ผ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งหากผลการตรวจสอบพบว่า ผู้ขับขี่เสพยาเสพติดชนิดอื่น เช่น เฮโรอีน มอร์ฟิน โคคาอีน ผีน กัญชา พิษกระท่อม ผู้ขับขี่ดังกล่าวจะไม่มีผิดในข้อหาเป็นผู้ขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 43 ทวิ วรรคหนึ่ง และ

มาตรา 157/1 วรรคสอง (ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 519/2558 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8862/2559 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12151/2558 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4502/2558) แต่จะเป็นความผิดตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 มาตรา 91 และมาตรา 92 ที่จะต้องให้ผู้ขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติดเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นช่องว่างของกฎหมายทำให้ผู้ขับขี่ที่เสพยาเสพติดประเภทอื่นที่ไม่ใช่ประเภท 1 นั้น ไม่มีความผิดตาม พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 จะเห็นได้ว่ายาเสพติดให้โทษไม่ว่าจะเป็นสารเสพติดประเภทใดต่างก็ทำให้มีผลกระทบต่อสมองซึ่งควบคุมระบบประสาทของผู้ขับขี่ ทำให้สมรรถภาพในขับขี่ยานพาหนะลดลง และผลเสียที่ตามมาคืออาจจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของตนเองและบุคคลอื่นได้ ดังนั้น เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 43 ทวิ ห้ามมิให้ผู้ขับขี่เสพยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 5 อันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ หรือเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และห้ามมิให้ผู้ขับขี่เสพยาเสพติดให้โทษประเภท 2 เว้นแต่การเสพนั้นเป็นการเสพเพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายนี้ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุทางถนนซึ่งอาจจะเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

2. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจในการตรวจว่าบุคคลใดมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายขณะขับขี่ยานพาหนะจากที่ได้ศึกษาเจ้าพนักงานที่มีอำนาจในการตรวจสอบสารเสพติดของ ประเทศอังกฤษ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สวิสเซอร์แลนด์ และสหรัฐอเมริกา ให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจตรวจสอบสารเสพติดในกรณีขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติดโดยไม่จำกัดสายงานแต่อย่างใด จะเห็นว่า ประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 43 ทวิ วรรคสอง บัญญัติให้ผู้มีอำนาจตรวจสอบหาสารเสพติดในขณะขับขี่เป็นเพียงเจ้าพนักงานเฉพาะหัวหน้าเจ้าพนักงานจราจร พนักงานสอบสวน และเจ้าพนักงานจราจร เท่านั้น จึงเกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบ เนื่องจากพนักงานตำรวจสายงานอื่น เช่น พนักงานตำรวจสายงานป้องกันปราบปรามหรือเจ้าพนักงานตำรวจสายงานสืบสวน ไม่มีอำนาจตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 43 ทวิ แต่ในปัจจุบันยังมีเจ้าพนักงานตำรวจสายงานอื่นที่ทำการตรวจผู้ขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติด ซึ่งจริงๆ แล้วถ้าตีความตามตัวบทกฎหมายเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานอื่นไม่มีอำนาจตรวจ จะเห็นได้ว่ากฎหมายยังไม่ครอบคลุมเหมือนต่างประเทศ ซึ่งอาจจะทำให้เจ้าพนักงานตำรวจปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายและเจ้าพนักงานตำรวจอาจจะถูกดำเนินคดีส่งผลเสียต่อหน้าที่การงาน และในปัจจุบันมีผู้ใช้รถใช้ถนนเป็นจำนวนมากขึ้นเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ดังนั้น เห็นควรให้อำนาจตำรวจทุกสายงานในการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบสารเสพติดกรณีขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติดโดยไม่จำกัดเฉพาะหัวหน้า

จรรยา พนักงนสอบสวน หรือเจ้าพนักงานจรรยา และการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกสายงนมีอำนาจในการตรวจสอบสารเสพติดในกรณีขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติด เป็นการแบ่งเบาน้ำหนักที่หัวหน้าจรรยา พนักงนสอบสวน หรือเจ้าพนักงานจรรยา ทำให้เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนที่จะเกิดผลเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

3. ปัญหาในการกำหนดประเภทของยานพาหนะที่เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตรวจสอบสารเสพติด ตามพระราชบัญญัติจรรยาทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 43 ทวิ จากที่ได้ศึกษาประเภทของรถที่กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจสอบสารเสพติดในร่างกายนของผู้ขับขี่ยานพาหนะประเภทอังกฤษ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สวิสเซอร์แลนด์ และสหรัฐอเมริกา จะเห็นได้ว่ากฎหมายต่างประเทศได้ใช้คำว่ายานพาหนะซึ่งหมายความรวมถึงรถทุกประเภท ในส่วนของกฎหมายประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติจรรยาทางบก พ.ศ. 2522 ประกอบกับข้อกำหนดกรมตำรวจ(ปัจจุบันสำนักงานตำรวจแห่งชาติ)ประกาศ ณ วันที่ 13 กรกฎาคม 2537 กำหนดให้เจ้าพนักงานจรรยา พนักงนสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจจัดให้มีการตรวจสอบผู้ขับขี่ยานยนต์สาธารณะและรถยนต์บริการตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ และรถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ซึ่งกฎหมายดังกล่าวให้เจ้าพนักงานที่มีอำนาจในการตรวจสอบผู้ขับขี่ยานยนต์ประเภท ซึ่งในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าเจ้าพนักงานตำรวจได้ตรวจและจับกุมผู้ขับขี่ยานยนต์ส่วนบุคคลหรือรถจักรยานยนต์เสพยาเสพติดซึ่งเป็นรถที่กฎหมายไม่ได้กำหนดไว้ ซึ่งอาจจะส่งผลเสียในภายหลังต่อเจ้าพนักงานตำรวจ และจากการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนจะเห็นได้ว่าแม้ผู้ขับขี่ยานยนต์ประเภทไหนก็สามารถก่อให้เกิดความเสียหายได้หากผู้ขับขี่ยานยนต์เสพยาเสพติดขณะขับขี่ยานยนต์เพราะการเสพยาเสพติดจะทำให้สมรรถนะในการขับลดลง และอาจเกิดความสับสนในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ทำให้เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ จึงเห็นว่ามีวามจำเป็นที่จะต้องแก้ไขกฎหมายให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสามารถตรวจสอบสารเสพติดผู้ขับขี่ยานยนต์ทุกประเภท เมื่อวิเคราะห์แล้วการที่จะกำหนดประเภทของรถให้ครอบคลุมนั้น จะทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย เกิดความยุติธรรม และสามารถป้องกันความเสียหายที่จะเกิดจากการที่ผู้ขับขี่ยานยนต์เสพยาเสพติดขณะขับขี่ยานยนต์อุบัติเหตุบนท้องถนนส่งผลดีต่อประชาชน ดังนั้นจึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมเรื่อง การกำหนดประเภทของยานพาหนะในความผิดฐานเป็นผู้ขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติดพระราชบัญญัติจรรยาทางบก พ.ศ.2522 ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจในการตรวจสอบผู้ขับขี่ยานยนต์เสพยาเสพติดขณะขับขี่ยานยนต์ทุกประเภท

อภิปรายผลการวิจัย

กรณีผู้ขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติดตาม พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 เมื่อพิจารณาปัญหาต่าง ๆ จะพบว่า

1. ปัญหาการกำหนดประเภทของสารเสพติดในความผิดฐานขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติด จากการวิจัย ประเทศอังกฤษ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สวิสเซอร์แลนด์ และสหรัฐอเมริกา จะเห็นได้ว่าต่างประเทศมีสารเสพติดหลายชนิดที่เป็นความผิดขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติด ซึ่งประเทศไทยมี มีสารเสพติดเพียง 2 ชนิดที่เป็นความผิดขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติด คือ แอมเฟตามีน หรือเมทแอมเฟตามีน การกำหนดให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจทุกสายงานและฝ่ายปกครองมีอำนาจตรวจผู้ขับขี่รถทุกประเภทเสพยาเสพติดชนิดอื่นนอกจากเมทแอมเฟตามีนและแอมเฟตามีนเป็นความผิดฐาน ขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 จะเหมาะสมที่สุดในการแก้ไขปัญหาเสพยาเสพติด

2. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจในการตรวจว่าบุคคลใดมีสารเสพติดอยู่ในร่างกายขณะขับขี่ยานพาหนะ จากการวิจัยเจ้าพนักงานที่มีอำนาจในการตรวจสอบสารเสพติดของ ประเทศอังกฤษ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สวิสเซอร์แลนด์ และสหรัฐอเมริกา ให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจตรวจสอบสารเสพติดในกรณีขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติดโดยตำรวจไม่จำกัดสายงานแต่อย่างใด ส่วนประเทศไทยให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจสายงานจราจรในการตรวจหาสารเสพติดจากผู้ขับขี่ยานพาหนะ เป็นการจำกัดอำนาจ พนักงานตำรวจสายงานอื่นไม่มีอำนาจระทำการตรวจหาสารเสพติดจากผู้ขับขี่ยานพาหนะ การที่เพิ่มอำนาจให้พนักงานตำรวจสายงานอื่นและพนักงานฝ่ายปกครองมีอำนาจในการตรวจหาสารเสพติดผู้ขับขี่ยานพาหนะจะเป็นการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนที่จะเกิดผลเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

3. ปัญหาในการกำหนดประเภทของยานพาหนะที่เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตรวจหาสารเสพติด จากการวิจัย ประเภทของรถที่กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจสอบสารเสพติดในร่างกายของผู้ขับขี่ กฎหมายประเทศอังกฤษ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สวิสเซอร์แลนด์ และสหรัฐอเมริกา จะเห็นได้ว่ากฎหมายต่างประเทศได้ใช้คำว่ายานพาหนะซึ่งหมายความรวมถึงรถทุกประเภท ในปัจจุบันกฎหมายได้ให้อำนาจเจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจสอบสารเสพติดผู้ขับขี่ยานพาหนะบางประเภทเท่านั้น จะเห็นได้ว่าไม่ว่ารถแบบไหนก็สามารถเกิดอุบัติเหตุทั้งนั้น การที่เพิ่มอำนาจให้เจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจสอบสารเสพติดผู้ขับขี่รถทุกประเภท เป็นการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและเป็นการป้องกันอุบัติเหตุบนท้องถนน

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 ปัญหาการตรวจสอบสารเสพติดในร่างกายของผู้ขับขี่ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 นั้นมีปัญหา 3 ประเด็น 1.เรื่องประเภทของยาเสพติด 2.เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตรวจสอบสารเสพติด 3.ยานพาหนะที่เจ้าพนักงานมีอำนาจในการตรวจ โดยจากรูปภาพได้นำการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบันของต่างประเทศเช่น อังกฤษ เยอรมนี สวิสเซอร์แลนด์ สหรัฐอเมริกามาเปรียบเทียบการบังคับใช้กฎหมายประเทศไทยในปัจจุบันเพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในการบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. **ให้ยกเลิก** ข้อกำหนดกรมตำรวจ ประกาศ ณ วันที่ 13 กรกฎาคม 2537 เรื่อง กำหนดชื่อและประเภทของวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและประเภทของรถที่ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจสอบผู้ขับขี่

2. **ให้ยกเลิก** บทบัญญัติ มาตรา 43 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 และ**ให้ใช้บทบัญญัติ** ดังต่อไปนี้แทน

มาตรา 43 ทวิ “ห้ามมิให้ผู้ขับขี่เสพยาเสพติดให้โทษ**ประเภท 1 หรือประเภท 5** ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหรือเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

ห้ามมิให้ผู้ขับขี่เสพยาเสพติดให้โทษ**ประเภท 2** เว้นแต่การเสพนั้นเป็นการเสพเพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรมตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด

ให้พนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ หรือผู้ตรวจการ มีอำนาจจัดให้มีการตรวจสอบผู้ขับขี่**รถ**ว่าได้เสพยาเสพติดให้โทษหรือเสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามวรรคหนึ่งและวรรคสองหรือไม่ และหากผลการตรวจสอบในเบื้องต้นปรากฏว่าผู้ขับขี่นั้นไม่ได้เสพก็ให้ผู้ขับขี่นั้นขับรถต่อไปได้

ในกรณีที่ผู้ขับขี่ตาม**วรรคสาม**ไม่ยอมให้ตรวจสอบให้**พนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ** หรือผู้ตรวจการมีอำนาจกักตัวผู้นั้นไว้ เพื่อดำเนินการตรวจสอบได้ภายในระยะเวลาเท่าที่จำเป็นแห่งกรณีเพื่อให้การตรวจสอบเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว และเมื่อผู้นั้นยอมรับการตรวจสอบแล้ว หากผลการตรวจสอบในเบื้องต้นปรากฏว่าไม่ได้เสพ ก็ให้ปล่อยตัวไปทันที

การตรวจสอบตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

3. ให้เจ้าพนักงานตำรวจทุกสายงานและเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองปฏิบัติหน้าที่ตรวจและมีอำนาจจับกุมผู้ขับขี่ยานพาหนะทุกประเภทเสพยาเสพติดให้โทษ**ประเภท 1 หรือประเภท 5** ประเภท 2 เว้นแต่การเสพนั้นเป็นการเสพเพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งในสาขาทันตกรรมกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับบทลงโทษในความผิดฐานขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติด
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับอายุความในความผิดฐานขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติด
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติของผู้จับกุมผู้ต้องหาในความผิดขับขี่ยานพาหนะเสพยาเสพติด

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎดา จันทร์ศรี. (2537). *การจราจรในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่: ปัญหาและแนวทางแก้ไข* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา. (2563). *คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 519/2558*. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2563, จาก <https://deka.in.th/view-580003.html>
- ข้อกำหนดกรมตำรวจ เรื่อง กำหนดชื่อและประเภทของวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทและประเภทของรถที่ใช้เจ้าพนักงานมีอำนาจตรวจสอบผู้ขับขี่. (2537, 13 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 111 ตอนพิเศษ 30 ง. หน้า 31.
- ข่าวหุ้น. (2563). *ปิดฉาก “7 วันอันตราย” เสียชีวิต 373 ราย เจ็บ 3,499 คน เมมาแล้วขับครองแชมป์อุบัติเหตุ! (ออนไลน์)*. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2563, จาก <https://www.kaphoon.com/content/334083>
- ไทยรัฐออนไลน์. (2562). *ศาลสรุปสถิติคดี 7 วันสงกรานต์ เมมาแล้วขับนำโด่ง-ไม่มีใบขับขี่ตามติด (ออนไลน์)*. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2563, จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/1547320>
- พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522. (2522, 18 มกราคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 96 ตอนที่ 8 ฉบับพิเศษ. หน้า 13.
- พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522. (2522, 22 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 96 ตอนที่ 63 ฉบับพิเศษ. หน้า 29.
- อภิสรรา กุลวงศ์ธนโรจน์. (2563). การศึกษาอุบัติเหตุการณของผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรทางบกที่มีการใช้ แอลกอฮอล์ ยาเสพติด และยาหรือสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ในจังหวัดสมุทรสาคร พ.ศ.2558-2561. *วารสารแพทย์เขต 4-5*, 39(2), 214-226.